

Novosti iz Odjela za sudsku dokumentaciju i edukaciju VSTVBiH

- ▶ Pripremile: Vera Bjelogrlić i Šeila Brković-Imamović,
Odjel za sudsku dokumentaciju i edukaciju Sekretarijata VSTVBiH

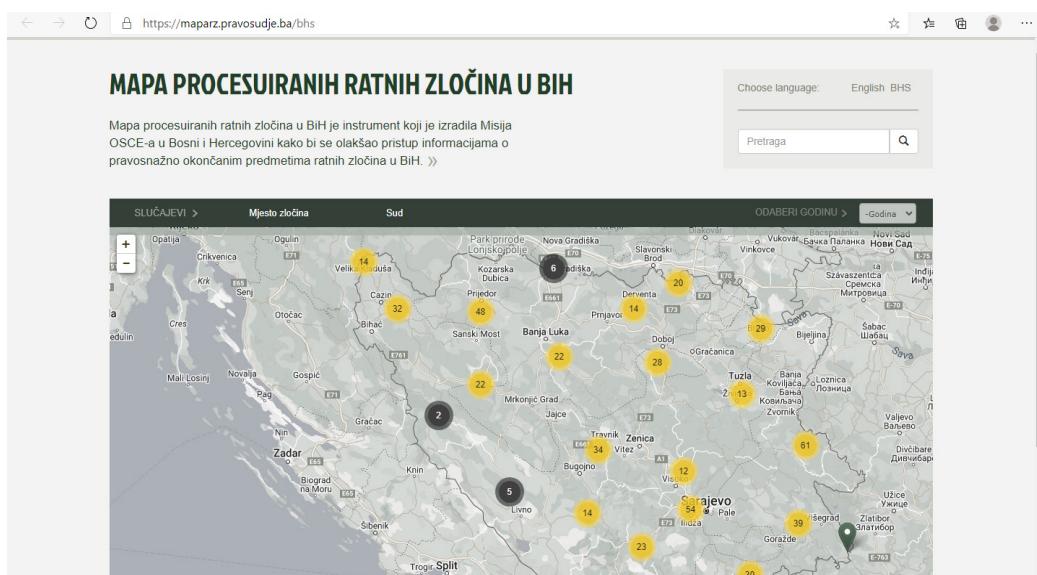
U prethodnom broju „Pravne hronike“ predstavljen je veliki broj aktivnosti koje provodi Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: VSTVBiH) u saradnji sa sudovima najviše instance u Bosni i Hercegovini putem projekta „EU Podrška reformama pravosudnog sistema u BiH – IPA 2019“.

Ovom saradnjom VSTVBiH je provodilo aktivnosti za unapređenje dostupnosti odluka koje imaju poseban javni interes, jačanje sistema edukacije sudija i tužilaca, te za povećanu transparentnost pravosudnog sistema putem

objave sudskih i tužilačkih odluka na web-stranicama pravosudnih institucija i drugim platformama za objavu odluka.

Baza sudskih odluka VSTV trenutno sadrži 20.050 odluka sa naglaskom na objavu odluka koje imaju poseban javni interes, o čemu je bilo više rečeno u prethodnom broju. U toku su intenzivne aktivnosti za tehničko unapređenje i izradu aplikacije Baze sudskih odluka prilagođene mobilnim telefonima.

Redovno se ažurira i Mapa ratnih zločina putem koje je dostupan 581 sažetak iz pravosnažno

Slika 1. Prikaz Mape ratnih zločina u BiH

The screenshot shows the homepage of the Odjel za sudska dokumentaciju i edukaciju (Office for Judicial Documentation and Education). The top navigation bar includes links for Bosanski, Hrvatski, Srpski, English, and Prijava. A search bar with a magnifying glass icon is also present. The main content area features a sidebar with links to various legal databases and a central panel for viewing legal judgments. The central panel displays a title 'Pregled stavova sudske prakse sudova najviše instance u BiH' with two input fields for 'Datum od' and 'Datum do'. Below this, there is a section titled 'Stavovi sudske prakse BiH za oktobar-decembar 2022.' with a small icon of a judge's gavel.

Slika 2. Prikaz web-stranice sa pregledom stavova sudske prakse sudova najviše instance

okončanih predmeta pred pravosuđem. Sažeci se prikazuju dvojezično, to jest na jezicima koji su u službenoj upotrebi u Bosni i Hercegovini i na engleskom jeziku.

U toku je izrada Mape organiziranog kriminala i korupcije prema istom principu a početak funkcioniranja ove mape očekuje se u drugoj polovini 2023. godine.

Paralelno sa ovim procesom, odjeljenja sudske prakse pri sudovima najviše instance u Bosni i Hercegovini su kadrovski značajno ojačana, te je unaprijeđena dostupnost stavova sudske prakse profesionalnoj zajednici i javnosti. Putem Portala sudske prakse (E-sentence) objavljeno je 5.430 stavova iz odluka najviših sudova sa pratećim odlukama uz podršku Jedinice za podršku procesu harmonizacije sudske prakse VSTVBiH.

U periodu od oktobra 2022. godine do danas iz Portala sudske prakse preuzimaju se izvještaji sa sentencama iz sudske prakse na sedmičnom nivou, te se oni distribuiraju odjeljenjima sudske prakse sudova najviše instance. Kvartalne kompilacije tih izvještaja u

vidu tabelarnog pregleda sentenci, sortiranih prema odgovarajućim oblastima prava i povezanim deskriptorima, te prikazom broja predmeta, dostavljene su cijelom pravosuđu radi sistematičnog informiranja o stavovima sudske prakse i njenog boljem vertikalnom usaglašavanju. Kompilacije su objavljene i na odgovarajućem dijelu web-stranice Odjela za sudska dokumentaciju i edukaciju Sekretarijata VSTVBiH www.csd.pravosudje.ba.

Baza sudske prakse dostupni su besplatno kako pravosudnoj zajednici, tako i široj javnosti u Bosni i Hercegovini. Također, intenzivno se radi na sistematičnom objavljivanju odluka svih sudova (i tužilaštava). Ovakva sistematicna objava je predviđena Smjernicama VSTV za objavljivanje sudske prakse na web-stranicama pravosudnih institucija, koje je VSTVBiH usvojilo u septembru 2014. godine.

Budući da su te smjernice djelomično prevaziđene s obzirom na razvoj više informaciono-tehnoloških sistema za objavu sudske prakse, VSTVBiH je oformilo radnu grupu za analizu i unapređenje objavljivanja sudske prakse na web-stranicama pravosudnih institucija.

Upravno pravo			Naziv suda i broj predmeta
Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	
Upravno materijalno pravo			
Advokatura	Disciplinski postupak	"Obzirom da je Disciplinskim pravilnikom za disciplinski postupak koji se vodi protiv odvjetnika pred Regionalnom odvjetnickom/advokatskom komorom propisan postupak koji se sastoji od pripremnog i od ročista za glavnu raspravu, organ koji vodi postupak ne može ubrzavati i skraćivati postupak uvođenjem sumarnog postupka zakazivanjem i održavanjem glavne rasprave bez zakazivanja i održavanja pripremnog ročista, jer za to nema zakonskog uporišta; u slučaju da su stranke suglasne da se glavna rasprava održi odmah nakon pripremnog ročista, održati će se pripremno, a odmah zatim i ročiste za glavnu raspravu, dok se ni u konkretnom slučaju ne može propustiti održavanje pripremnog ročista; u suprotnom dolazi do povredje postupaka kojim je uskraćeno pravo strankama na sudjenje u punom obimu."	Vrhovni sud Federacije BiH 09.0.U.042057.22.U.2
Braniličko/boračko-invalidska zaštita	Utvrđivanje novog procenta vojnog invaliditeta	"Odredba člana 4. stav 3. Pravilnika o utvrđivanju procenta vojnog invaliditeta, daje vještacima mogućnost, a ne i obavezu da se osnovno oštećenje organizma uveća i za 40%, u zavisnosti od težine svakog pojedinog oštećenja, što u konkretnom slučaju kod već utvrđenog procenta od 70%, koji je ravan procentu kojim se ocjenjuje gubitak podlaktice, nije moguce."	Vrhovni sud Republike Srpske 12.0.U.008267.21.Uvp
Državljanstvo	Sticanje državljanstva olakšanom naturalizacijom	"Kada važeći propis reguliše postojanje formalnog dokaza-izvida iz matične knjige rođenih na osnovu kojeg se utvrđuje propisani osnovni uslov za sticanje državljanstva Federacije BiH (i koji dokaz je stranka dužna priložiti uz zahtjev za sticanje državljanstva), tada nepribavljanjem takvog dokaza nisu ispunjeni uslovi da se zahtjevu udovolji."	Vrhovni sud Federacije BiH 09.0.U.034077.22.Uvp
Državljanstvo	Sticanje državljanstva putem međunarodnog sporazuma	"U predmetima u kojima se rješava po zahtjevu ranije osuđivanog lica, čija je osuda za krivično djelo brisana iz kaznenе evidencije, te se smatra neosuđivanim licem (u smislu člana 125., stav 7. KZ F BiH), brisanje osude za krivično djelo za koje je propisana kazna zatvora preko tri godine nije od značaja za rješavanje po zahtjevu za sticanje"	Vrhovni sud Federacije BiH 09.0.U.035407.21.Uvp

Slika 3. Prikaz dijela sedmičnog izvještaja iz Portala sudske prakse

odлуka na Internetu. Ova radna grupa, koja je održala četiri sastanka u periodu od svog formiranja do danas (aprila 2022. godine), trenutno provodi analizu objavlјivanja odluka. Članovi grupe su se upoznali sa pravnim okvirom za objavu, najboljom praksom i standardima EU, praksom ESLJP u oblasti zaštite ličnih podataka i velikim brojem dilema koje prate ovaj proces, te postupanjem svih sudova i tužilaštava u Bosni i Hercegovini u segmentu objave odluka na zvaničnim web-stranicama pravosudnih institucija.

U narednom periodu radna grupa će pripremiti najbolja rješenja za cjelokupan sistem pravosuđa putem odgovarajućih dokumenata i preporuka i predložiti VSTVBiH da ih usvoji. Donošenjem novih smjernica VSTVBiH će, u svojstvu regulatornog tijela, značajno doprinijeti povećanju transparentnosti pravosuđa.

Rad Panela za ujednačavanje sudske prakse

Od prethodnog izdanja „Pravne hronike“ nije bilo sastanaka Panela za ujednačavanje sudske prakse, ali je u toku zakazivanje sastanka Panela iz građanske oblasti o temi višestrukog ukidanja odluka prvostepenih sudova od drugostepenih sudova.

Kada je riječ o unapređenju pravnog statusa i efikasnosti Panela za ujednačavanje sudske prakse, Odjel za sudsку dokumentaciju i edukaciju Sekretarijata VSTVBiH je organizirao sastanak 14. marta 2023. godine u Sarajevu kojem su, pored predstavnika VSTVBiH, prisustvovali predstavnici Suda BiH, Vrhovnog suda Federacije BiH, Vrhovnog suda Republike Srpske, Apelacionog suda Brčko distrikta BiH (panel sudovi), te predstavnici delegacije Evropske unije u Bosni i Hercegovini. Na sastanku je razgovarano o mogućim modalitetima za unapređenje ovog mehanizma, uključujući pravni okvir u kojem on djeluje.

Razgovarano je i o načinima kako Bosna i Hercegovina može odgovoriti očekivanjima Evropske unije u procesu pridruživanja povodom preporuka u poglavljju koje se odnosi na pravosuđe. S tim u vezi, jedna od tema sastanka je bila i iznalaženje modaliteta za ispunjenje preporuke EU da „u konačnici, Bosna i Hercegovina treba uspostaviti pravosudno tijelo koje će osigurati dosljedno tumačenje zakona i harmonizaciju sudske prakse u cijeloj zemlji“.

Istaknuto je da VSTVBiH od januara 2014. godine kontinuirano provodi aktivnosti na koordinaciji i održavanju sastanaka Panela. Naime, uskoro se navršava 10 godina od osnivanja Panela za ujednačavanje sudske

prakse, a od perioda osnivanja pa do danas održano je 37 sastanaka iz sve tri oblasti prava na kojima je usvojeno 11 usaglašenih shvatanja Panela. Također, na ovom panelu je predložen i veliki broj inicijativa za izmjene i dopune kako materijalnih, tako i procesnih zakona.

Tokom sastanka razgovarano je i o unapređenju rada i pravnog statusa Panela iz perspektive Evropske unije i izazovima u radu Panela, konkretnim prijedlozima za unapređenje njegovog rada, korištenju izvještaja iz Portala sudske prakse (E-sentence) za identifikaciju (ne) ujednačenosti sudske prakse između sudova najviše instance, ulozi Odjeljenja za sudsku praksu, te samoodrživosti i unapređenju podrške procesu ujednačavanja sudske prakse u okviru budžetskih resursa.

Predstavnici delegacije Evropske unije su dali podršku ovom procesu. Između ostalog, naglašeno je da Evropska unija kontinuirano osnažuje pravosuđe Bosne i Hercegovine uz iskreno uvjerenje da je glavni interes

građana i privrede u BiH stabilno, nezavisno i kompetentno pravosuđe. Između ostalih elemenata, građani moraju imati nesmetan pristup pravdi, provođenje principa vladavine prava i efikasno pravosuđe. Veliki dio ovog napora pripada harmonizaciji sudske prakse koja treba da osigura predvidivost trajanja, troškova i potencijalnih ishoda sudske postupaka.

Rasprava o svemu što je navedeno bit će nastavljena a rezultat intenzivne saradnje VSTVBiH i sudova najviše instance, uz podršku Evropske unije, treba da budu rješenja koja će doprinijeti pravnoj sigurnosti i jednakosti građana pred sudovima. VSTVBiH je još jednom izrazilo zahvalnost svim sudijama koje su doprinijele radu Panela do sada, a naglašeno je da je VSTVBiH početkom ove godine prepoznalo rad sudija u panelima putem dopune Pravilnika o orijentacionim mjerilima za rad sudija i stručnih saradnika u BiH. Sastanak je organiziran u okviru projekta „EU podrška reformama pravosuđa u BiH – IPA 2019“ koji finansira Evropska unija.

Slika 4. Učesnici sastanka za unapređenje pravnog statusa Panela

Informacije o praksi međunarodnih sudova

Nastavljene su aktivnosti na približavanju prakse Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu (ESLJP) pravosuđu u Bosni i Hercegovini. Naime, OSDE redovno prati informacije o novim predmetima tog suda, te ih prilagođava kako bi bile dostupne na jezicima koji su u službenoj upotrebi u Bosni i Hercegovini. S tim u vezi, u ovom broju „Pravne hronike“ predstavljamo informaciju u vezi sa novim predmetima tog suda od 28. i 30. marta 2023. godine na način kako su odluke objavljene na web-stranici <https://csd.pravosudje.ba/vstvfo/B/142/article/121862>, i to već 31. marta 2023. godine, dakle, samo nekoliko dana nakon njihovog donošenja.

Saure v. Germany (broj 2) - Predmet se odnosi na zahtjev za pristup informacijama. U jednom dijelu utvrđena povreda člana 10. EK.

Diémert v. France – Aplikant se žalio na to što njegova žalba nije ispitana u meritumu, jer je u predmetu nastupila zastara. Nema povrede člana 6. EK (pristup sudu).

Szolcsán v. Hungary - Predmet se odnosi na navodnu segregaciju romske djece tokom osnovnog obrazovanja. Utvrđena je povreda člana 14. u vezi sa članom 2. Protokola broj 1 uz EK.

Saure v. Germany (br. 2) (br. 6091/16), 28.3.2023.

Povreda člana 10. zbog odluke da se odbije davanje dodatnih informacija o inkriminirajućim nalazima protiv triinaest sudija i javnog tužioca

Nema povrede člana 10. zbog odbijanja da se otkriju imena i mesta službe triinaest sudija i javnog tužioca, kao i zbog odbijanja da se objelodani uključenost dočinili sudija u određene vrste postupaka

Podnositelj predstavke je Hans-Wilhelm Saure, njemački državljanin. On je novinar i radi za dnevne novine Bild.

Predmet se odnosi na njegovo pravo na pristup informacijama koje posjeduje Ministarstvo pravde njemačke pokrajine Brandenburg u vezi sa sudjelima i državnim tužiocem koji su ranije radijali za Ministarstvo sigurnosti bivše Demokratske Republike Njemačke (DDR). Nakon ponovnog ujedinjenja Njemačke, sudije i javni tužioci koji su radijali u bivšoj DDR dobili su priliku da podnesu zahtjev za integraciju u pravosude.

Pozivajući se na član 10 (pravo na slobodu izražavanja) podnositelj predstavke se žali na odbijanje domaćih sudova da nalože Ministarstvu pravosuda njemačke pokrajine Brandenburg da mu da određene informacije.

Diémert v. France (br. 71244/17), 30.3.2023.

Nema povrede člana 6. EK (pristup sudu)

Podnositelj predstavke je Stéphane Diémert, francuski državljanin.

Gospodin Diémert, sudac upravnog suda, pokrenuo je privatnu tužbu za klevetu. Njegova tužba je zastanjela u fazi žalbenog postupka.

Pozivajući se na član 6. stav 1 (pravo na pravilno sudjenje) i član 13. (pravo na efikasan pravni likvidaciju) pravne hronike, žalio je na odbijanje triinaest sudija i triinaest tužioca.

Ostale aktivnosti

Rezultat identifikacije najčešćih razloga za ukidanje i preinačenje sudske odluka nižestepenih sudova putem odjeljenja sudske prakse u sudovima najviše instance, koja se provodila tokom 2022. godine, bile su analize i nominacije tema koje su uvrštene u programe početne obuke i stručnog usavršavanja entetskih centara za edukaciju za 2023. godinu. Taj proces se nastavlja i u narednom periodu kako bi se uspostavio sistem za redovnu identifikaciju tema kojima bi se programi edukacije sudija i tužilaca upotpunili stvarnim potrebama pravosuđa.

Također su usaglašene teme za izradu četiri stručne publikacije koje su aktuelne za bh. pravosuđe, a koje su sudovi najviše instance predložili da se obrađe. Teme se odnose na teret dokazivanja u parničnom postupku, pregled sudske prakse u Bosni i Hercegovini u oblasti zaštite okoliša, sudske praksu u primjeni Zakona o slobodi pristupa informacijama, te sudske praksu Suda Bosne i Hercegovine u predmetima azila. Odabrani su i autori koji su početkom 2023. godine počeli da izrađuju publikacije, pa se uskoro očekuju prijem i dalja koordinacija za finalizaciju publikacija. Pored toga, priprema se i publikacija kojom će se predstaviti sva do sada usaglašena pravna shvatanja Panela za ujednačavanje sudske prakse sa pratećim obrazloženjima, koja će omogućiti bolju preglednost i razumijevanje ovog mehanizma za ujednačavanje sudske prakse na nivou cijele Bosne i Hercegovine.

Slika 5. Prikaz dijela pratećeg dokumenta uz informacije ESLJP